

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 111/23

2023 m. birželio 22 d., Liuksemburgas

Generalinio advokato išvada byloje C-281/22 | *G. K. ir kt. (Europos prokuratūra)*

Europos prokuratūros (EPPO) atliekami tarpvalstybiniai tyrimai: generalinė advokatė T. Čapeta siūlo Teisingumo Teismui nuspręsti, kad padedančio Europos deleguotojo prokuroro valstybėje narėje atliekama teisminė peržiūra turėtų apsiriboti procesiniais aspektais

EPPO yra labai išplėtotą tarpusavio pripažinimo sistema, kurioje įtvirtintos apsaugos priemonės, užtikrinančios pagrindinių teisių apsaugą

Europos prokuratūra (EPPO) turi įgaliojimus tirti nusikaltimus, kenkiančius Europos Sąjungos finansiniams interesams, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos. Šioje byloje Teisingumo Teismo pirmą kartą prašoma išaiškinti teisės aktą, kuriuo įsteigta ši prokuratūra ir kuriame nustatytos jos veikimo taisyklės, t. y. EPPO reglamentą.

Šioje byloje keli fiziniai ir juridiniai asmenys kaltinami sukūrę bendrą schemą, kurią taikant biodyzelinas, jų teigimu, pagamintas iš naudoto kepimo aliejaus ir importuotas iš Bosnijos ir Hercegovinos į ES. Šis „naudotas kepimo aliejus“ esą prieš tai į Bosniją ir Hercegoviną buvo importuotas iš JAV. Vis dėlto kilo įtarimų, kad šis biodyzelinas jau buvo pagamintas JAV be jokių tarpinių apdorojimo ar gamybos etapų Bosnijoje ir Hercegovinoje. EPPO per bylą tiriantį Europos deleguotąjį prokurorą (Vokietijoje) vykdo ikiteisminius tyrimus dėl šios pateiktos neteisingos informacijos ir dėl to nesumokėtos maždaug 1 295 000 EUR sumos. Ši suma yra Sąjungos finansinis interesas, todėl patenka į EPPO jurisdikciją.

Nors pagrindinis tyrimas vyksta Vokietijoje, EPPO manė, kad būtina atlikti tarpvalstybinį tyrimą Austrijoje. Taigi bylą tiriantis (Vokietijos) Europos deleguotasis prokuroras pavedė padedančiam Europos deleguotajam prokurorui (Austrijoje) atlikti kaltinamųjų turto kratą ir poėmį.

Pagal Austrijos teisę tokiai tyrimo priemonei būtina iš anksto gauti teismo leidimą. Taigi padedantis Europos deleguotasis prokuroras kreipėsi dėl teismo orderių atlikti kratą ir paimti dokumentus ir įrangą, galinčius patvirtinti kaltę.

2021 m. gruodžio 1 d. kaltinamieji kreipėsi į Vienos aukštesnįjį apygardos teismą (Austrija) su apeliaciniais skundais dėl keturių Austrijos teismų patvirtintų kratos orderių. Jie tvirtino, kad leistos taikyti kratos ir poėmio priemonės nebuvo nei būtinos, nei proporcingos.

Aukštesnysis apygardos teismas nusprendė pateikti Teisingumo Teismui klausimus, kad šis nuspręstų, ar jis gali atlikti išsamią peržiūrą (kaip tai darytų esant išimtinai vidaus situacijai), o gal ši peržiūra turėtų apsiriboti tik procesiniais klausimais dėl tokių tarpvalstybinio tyrimo priemonių vykdymo.

Šios dienos išvadoje aptarusi esamus Teisingumo Teismo pateiktino aiškinimo variantus ir atsižvelgusi į EPPO veiksmingumą ir į pagrindinių teisių apsaugą generalinė advokatė Tamara Čapeta pasiūlė Teisingumo Teismui

nuspręsti: **EPPO reglamentas turi būti aiškinamas taip, kad padedančio Europos deleguotojo prokuroro valstybės narės (šiuo atveju Austrijos) teismas gali vertinti tik su tyrimo priemonės vykdymu susijusius aspektus ir turi pritarti bylą tiriančio Europos deleguotojo prokuroro (šiuo atveju Vokietijoje) vertinimui, kad priemonė yra pagrįsta.**

Pirmiausia generalinė advokatė pažymėjo, kad EPPO reglamente tik iš dalies reglamentuojamos EPPO procedūros. Svarbu paminėti, kad jame nėra nuostatų dėl būtinybės gauti išankstinį teismo leidimą vykdyti tarpvalstybinio tyrimo priemones, tai paliekama reglamentuoti valstybių narių baudžiamojoje teisėje.

Ji taip pat pabrėžė, kad EPPO buvo sukurta kaip veiksminga kovos su ES finansiniams interesams kenkiančiais nusikaltimais sistema, apimanti ir tarpvalstybinius tyrimus.

Jeigu padedančio Europos deleguotojo prokuroro valstybėje narėje būtų atliekama išsami teisminė peržiūra, EPPO tarpvalstybiniai tyrimai taptų ne tokie veiksmingi, kaip buvo numatyta. Su teismo leidimu susijusių užduočių paskirstymas, kai padedančio Europos deleguotojo prokuroro valstybės narės teismas gali atlikti tik su tyrimo priemonės vykdymu susijusių aspektų peržiūrą, neprieštarauja EPPO reglamento tekstui ir labiau atitinka jo tikslą sukurti veiksmingą kovos su ES finansiniams interesams kenkiančiais nusikaltimais sistemą.

Anot generalinės advokatės, pasirinkus tokį sprendimą, kylantį iš to, kad EPPO yra labiau išplėtotą tarpusavio pripažinimo sistema, taip pat saugomos įtariamųjų ir kaltinamųjų pagrindinės teisės vykstant tarpvalstybiams tyrimams, ypač atsižvelgiant į EPPO reglamento bendrą struktūrą.

Konkrečiai kalbant, EPPO reglamente įtvirtintos įvairios apsaugos priemonės, užtikrinančios pagrindinių teisių apsaugą. Tarp tokių priemonių yra bylą tiriančio ir padedančio Europos deleguotųjų prokurorų bendradarbiavimo mechanizmas, kai pavedama tarpvalstybinio tyrimo priemonė, detalus įtariamųjų ir kaltinamųjų teisių per EPPO procedūras sąrašas, valstybių narių pareiga užtikrinti EPPO procesinių aktų teisminę peržiūrą.

Taigi tai, kad padedančio Europos deleguotojo prokuroro valstybės narės teismas gali atlikti tik su tyrimo priemonės vykdymu susijusių aspektų peržiūrą, užtikrina, kad EPPO veiksmingai atliks savo užduotis ir nekils pavojaus pagrindinių teisių apsaugai.

PRIMINIMAS: Generalinio advokato išvada nėra privaloma Teisingumo Teismui. Būdami visiškai nepriklausomi, generaliniai advokatai siūlo Teisingumo Teismui teisinį bylos, už kurią jie atsakingi, išsprendimo būdą. Teisingumo Teismo teisėjai pradeda pasitarimus šioje byloje. Sprendimas bus priimtas vėliau.

PRIMINIMAS: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas išvados [tekstas](#) nuo jos perskaitymo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Likite su mumis!

